

Különleges szolgálatok a távbeszélőnél.

Irta: DR. LÖRINCZY GÁBOR m. kir. postatitkár.

Services spéciaux téléphoniques.

Par le Dr. Gabriel de Lőrinczy, secrétaire de poste roy. hong. L'auteur fait connaître les services spéciaux énumérés ci-après, introduites dans le service téléphonique hongrois. 1). Avis d'appel. 2). Préavis. 3). Messages téléphoniques. 4). Service de réveil. 5). Communications permanentes. 6). Communications téléphoniques directes et abonnements de circuits. 7). Demandes de renseignements concernant le numéro d'appel et le nom des abonnés. 8). Dépôt et remise de télégrammes par téléphone.

A kezdetben szerény keretek közt megindult magyar távbeszélő az idők folyamán nélkülözhetetlen hírszolgálati szervvé nőtte ki magát.

A fejlődés tempójára nem csekély befolyással volt többek közt az is, hogy a magyar posta fokozatosan újabb és újabb szolgálatok rendszeresítésével igyekezett a távbeszélővel szemben támasztott igényeket kielégíteni, sőt e kívánságokon túlmenően több olyan szolgálatot rendszeresített, amelyek egyrészt az előfizetők kényelmét szolgálták, másrészt a távbeszélőt a nem előfizetők számára is hozzáférhetővé és használhatóvá tették.

Ezek a különszolgálatok 1. *Távbeszélő meghívások.* 2. *Távbeszélő külön meghívások.* 3. *Távbeszélő üzenetek.* 4. *Ébresztő szolgálat.* 5. *Állandó összeköttetések.* 6. *Közvetlen távbeszélő összeköttetések és áramkörbérletek.* 7. *Tudakozódás távbeszélő előfizetők száma vagy neve után.* 8. *Táviratok feladása és kézbesítése távbeszélő útján.*

1. Távbeszélő meghívások.

A távbeszélő meghívásnak az a célja, hogy azzal valakit nyilvános állomás útján beszélgetésre hívjanak.

A távbeszélő meghívás Magyarországon az első helyközi (interurbán) távbeszélő forgalom, azaz a budapest—bécsi távbeszélő megnyitásakor 1890. évi január hó 1-én lépett életbe. A meghívásnak két módja volt: az egyik a „Díjköteles szolgálati értesítés” (service taxé), a másik a „Beszélgetésre meghívás” (meghívó). Mindkettő olyan egyéneknek a meghívására szolgált, akik nem voltak előfizetők.

A díjköteles szolgálati értesítés igénybevétele esetén a hívó félnek a nyilvános állomás által díjtalanul kiszolgáltatott „díjköteles szolgálati értesítés” című nyomtatványt kellett kitöltenie s a meghívás díja

fejében 1 K-t kellett fizetnie, illetőleg a nyomtatványra postabélyegben felragasztania. A nyomtatványra feljegyzett adatokat (a hívó és hívott fél neve, utóbbi pontos lakáscíme s a hívó által feltüntetett beszélgetési időpont ú. m. azonnalra, vagy meghatározott óra, perc) a budapesti központ kezelője mondta be a bécsi központnak, amely a meghívást sürgős táviratként kézbesítette a bécsi hívott félnek.

Ha a budapesti fél a bécsi fél értesítésére a *beszélgetési meghívást* választotta, neki magának kellett a bécsi központtal közölni azt a kívánságát, hogy az illető egyénnel, az általa kijelölt időben beszélni óhajt. A bécsi központ a felhívandó felet erről azután értesítette. A beszélgetési meghívásért a bécsi központtal folytatott közönséges vagy sürgős beszélgetés díját kellett megfizetni. Ugy a díjköteles szolgálati értesítés, mint a beszélgetési meghívás díján felül előre meg kellett fizetni a folytatandó közönséges vagy sürgős beszélgetés díját is.

Ha a hívott a kikötött időn belül nem jelentkezett, a meghívás érvényét veszítette. A meghívás sürgős is lehetett s a díja a rendes díj háromszorosa volt.

A meghívás e két módját 1893 november hó 17-én kiterjesztették az akkori belföldi helyközi távbeszélőre is. A díjköteles szolgálati értesítés díja belföldön is 1 K volt.

Az 1896 októberében létesített Fiume—Buccari—Abbazia közötti helyközi távbeszélő forgalomban a *díjköteles szolgálati értesítés* díja 60 fillér volt. 1897 június 1-től egyrészt az ú. n. környékbeli távbeszélő berendezések előfizetői, másrészt a városi közhasználatú távbeszélőhálózatok előfizetői és nyilvános állomásai között is lehetett *díjköteles szolgálati értesítést* váltani; díja 40 fillér volt; a közhasználatú törvényhatósági távbeszélőhálózat előfizetői és a városi távbeszélőhálózat előfizetői, valamint nyilvános állomásai között váltott díjköteles szolgálati értesítés díja 30 fillér volt.

Minthogy a beszélgetési meghívás a díjköteles szolgálati értesítésnél drágább és körülményesebb volt, a közönség nem igen vette igénybe. Erre való tekintettel a meghívásnak ezt a módját a kereskedelemügyi miniszter 1907. február 5-én megszüntette.

A nemzetközi forgalomban, kivéve a budapest—bécsi viszonylatot, a meghívást, mint külön szolgálatot 1908-ig nem lehetett alkalmazni. Érezték ugyan az egyes államok, hogy erre szükség volna és már az 1903. évi londoni értekezleten megpendítették azt az eszmét, hogy a nem előfizetőknek valamely távbeszélő állomáshoz való meghívása érdekében külön díj mellett meghívó értesítéseket lehessen feladni. A kérdést azonban véglegesen csak az 1908. évi lisszaboni értekezleten rendezték és ugyanekkor illesztették be a szolgálati szabályzatba a meghívást azzal a megjegyzéssel, hogy azok az államok, amelyek belföldi szolgálatukban ezt a módszert nem hozták be, a nemzetközi forgalomban sem kötelesek alkalmazni.

Jelenleg a helyzet az, hogyha valaki egy nem előfizetével akar beszélni a távolsági forgalomban, akkor vagy levélben értesíti előre, hogy bizonyos nap bizonyos órában tartózkodjék az ottani postahivatal nyilvános távbeszélő állomásánál, mert fel fogja hívni, vagy pedig távbeszélő meghívással kéri az illetőt a nyilvános távbeszélő-állomáshoz.

Előbbi esetben a hívó fél abban az időben, amelyre nézve a nem előfizetővel levélben (esetleg távirat vagy más üzenet útján) meg egyezett, rendes beszélgetést jelent be és a távbeszélőjegyre a hívott neve mellé feljegyzi, hogy az illető a nyilvános állomásnál „várakozik”.

Ha ilyen megállapodás nem volt, akkor a hívó — amennyiben előfizető — saját közpjontjának távbeszélőn mondja be meghívási szándékát, ugyanúgy mintha beszélgetést jelentene be és a központ állítja ki a meghívásra szolgáló „Távbeszélő meghívás”-t. Ha a hívó nem előfizető, akkor a postahivatalban neki magának kell kitölteni a meghívásra szóló nyomtatványt. Meghatározott időre ma már senkit sem lehet meghívni, csupán azt kötheti ki a hívó fél, hogy bizonyos idő elteltével a bejelentést töröljék, vagy pedig megjelölheti azt az időközt, amelyen belül az összeköttetést létesíteni nem kell.

A meghívás időpontját úgy kell megállapítani, hogy a meghívás kiállításától számítva a rendeltetési hivatal szolgálati idejének lejártáig Budapestre szóló meghívásoknál legalább 3 óra, máshol pedig legalább 1 óra álljon rendelkezésre a meghívás kézbesítésére és a hívott jelentkezésére. Ezt a hívó félnek előre kell elbírálni.

Meghívni csak olyan egyéneket lehet, akik a hívott hivatal belső vagy külső táviratkézbesítő kerületében laknak. A hívott távolléte esetére meg lehet hívni a vele egy telken lakó helyettesét is.

A meghívás díja a vele kapcsolatos beszélgetés díjazási időszakában folytatott közönséges három perces beszélgetés díjának harmadrésze 60 fillér díjminimummal. Vasárnap és Szent István király napján még 40 fillér pótdíjat is kell fizetni.

Ha a hívott külterületen, vagy külső kézbesítő kerületben lakik, a meghívás díján felül még 1 P 60 f. küldöncdíjat is kell fizetni.

A hivatalok, amelyeknél a meghívást bejelentik, kötelesek azt a lehető legrövidebb időn belül a rendeltetési hivatalhoz távbeszélőn eljuttatni. Minden meghívás tehát kivétel nélkül sürgős. A sürgős meghívás 1926. november 1-ével megszűnt.

A rendeltetési hivatal a hozzá beérkező meghívást ugyanúgy kézbesíti a hívottnak, mint a táviratokat.

2. Távbeszélő külön meghívások.

Gyakran előfordul, hogy a távolsági forgalomban felhívott előfizető nem jelentkezik, mert nem tartózkodik odahaza, vagy pedig a hívott állomás jelentkezik ugyan, de nincsen ott az az egyén, akivel a hívó beszélni akart. Az ilyen esetek elkerülése céljából rendszeresítette a magyar posta 1926 november hó 1-ével az 1925. évi párisi nemzetközi értekezlet határozata alapján a *távbeszélő külön meghívást*.

A külön meghívásnak az a célja, hogy a hívó a hívott előfizetői állomást előre értesítse, hogy névszerint kivel vagy pedig a főállomás (alközpont) melyik mellékállomásával kíván beszélni. 1929. október hó 1-től a hívó fél a külön meghívásban megnevezett személy távolléte esetére helyettest is jelölhet meg, vagy pedig szabadságában áll egy második előfizetői állomást is megjelölni, amelyen a megnevezett személyt esetleg meg lehet találni.

A külön meghívásban a hívó megjelölheti azt az időt is, melynek elérésével a beszélgetést törölni kell, vagy megjelölheti azt az időközt, amelyen belül az összeköttetést létesíteni nem kell.

A külön meghívás díja ugyanannyi, mint a távbeszélő meghívásé. Természetesen ezenkívül meg kell fizetni a meghívás alapján folytatólagos beszélgetés díját is, azonkívül vasárnap és Szent István király napján még külön 40 fillér pótdíj is jár.

Ha rendeltetési hivatal a külön meghívást megkapta, a hívott előfizetői állomáson (vagy állomásokon) érdeklődik az iránt, hogy a hívott egyén vagy helyettese kész-e a beszélgetésre. Egyúttal hozzávetőlegesen megjelöli azt az időpontot is, amelytől kezdve a beszélgetés megkezdhető. Ha a hívott kijelenti, hogy beszélgetésre hajlandó, az összeköttetést sorra kerüléskor létrehozzák.

Amennyiben a hívott állomás (esetleg állomások) nem tud vagy nem akar beszélni, erről a hívót azonnal értesíteni kell és a beszélgetést törlik.

Előfordulhat, hogy a hívott nem tud a hívó által megjelölt időben beszélni. Ilyenkor a hívót erről azonnal értesíteni kell. Ha a hívott előfizető központja nem kap felvilágosítást arra nézve, hogy a hívott személlyel mely időponttól lehet beszélni (pl. nem tudják megmondani, hogy a hívott személy mikor lesz ott) akkor — a nappali órákban — óránként legalább egyszer érdeklődni kell, hogy a hívott egyén visszatért-e? Amint a rendeltetési hivatal ezt megtudja, a hívót azonnal értesíti.

Ha a hívott huzamosabb időn át sem jelentkezik, a hívónak jogában áll a külön meghívással bejelentett beszélgetés érvényét továbbra is fenntartani és pedig korlátozott szolgálatú hivataloknál a hivatal szolgálatának lejártáig, folytonos szolgálatot tartó hivataloknál pedig — ha a hivatalokat nem értesítették arról, hogy a beszélgetés éjjél és reggel 8 óra között lebonyolítható, — a 22 óra előtt átvett meghívással kapcsolatos beszélgetésekre nézve 24 óráig. A 22 és 24 óra között átvett meghívással kapcsolatos beszélgetésekre nézve a hívó a következő nap reggeli 8 órájáig hosszabbíthatja meg a beszélgetés érvényét; ennek az időnek a leteltével a beszélgetést törlik.

3. Távbeszélő üzenetek.

Az üzenetközvetítés lényegében az előfizetők helyett végzett szolgálat, mely egyrészt arra irányul, hogy az előfizetők esetleg nem is nagyfontosságú ügyek miatt ne veszítsenek időt, másrészt pedig, hogy mentesítsék az előfizetői állomást hosszabb ideig tartó foglaltságtól. Ezeket a hátrányokat elkerülheti az előfizető, ha ügyének elintézését, illetőleg rendelkezésének egy másik előfizető részére üzenet formájában való átadását, közvetítését a központra bízza.

Ezt a külön szolgálatot 1925. július hó 1-vel rendszeresítette a magyar posta. Először csak a budapesti helyi forgalomban, továbbá a budapesti és vidéki előfizetők közti kölcsönös távolsági forgalomban váltak el a központok az üzenetközvetítést. 1929. március hó 1-vel a

vidéki hálózatok helyi- és egymásközötti távolsági forgalmára is kiterjesztették ez üzenetközvetítést.

A *helyi forgalomban* szükség lehet az üzenetközvetítésre akkor, ha a hívott állomás foglalt, vagy nem jelentkezik s a hívó nem várhat tovább, vagy nem akar a további felhívásokra időt fordítani. Előnyös lehet az üzenetközvetítés akkor is, ha az előfizetőnek több állomás részére azonos tartalmú (köörzvényyszerű) közlendője van s a többszöri felhívással és bemondással nem akar időt veszíteni és saját be rendezését nem akarja hosszú ideig lefoglalva tartani.

A *távolsági forgalomban* előnyös az üzenetközvetítés például olyankor, ha az előfizető nem akarja megvárni, míg a kért távolsági beszélgetés létrejön s az ügy, amelyre nézve beszélni akar, kölcsönös megbeszélést nem igényel.

Az üzenet bemondása céljából a távbeszélő központtól az „Üzenetközvetítő”-t kell kérni. Ennek az előfizető azt mondja: „távbeszélő üzenet” s bemondja saját állomásának hívó számát, saját nevét (céget), s annak a nevét (céget) és hívó számát, akinek részére üzenetet küld s végül magát az üzenet szövegét.

Az előfizető ez alkalommal megjelölheti azt a két időpontot, amelyben az üzenetnek a címzett részére való bemondását meg kell kísérelni. A bemondási időnek a központ szolgálati idején belül kell esnie. Rendelkezhetik arra nézve is, hogy ha az üzenetet távbeszélőn nem lehet közvetíteni, azt táviratlapon expresszlevélként kézbesítsék.

Ha a távolsági összeköttetés kapcsolásakor a központ azt mondja, hogy a hívott állomás nem jelentkezik, a hívó ilyenkor a rendeltetési központtól az „üzenetközvetítőt” kéri és a nem sikerült beszélgetés tartalmát az előbbi eljáráshoz hasonló módon, üzenet formájában juttatja el a másik előfizetőhöz. Ilyenkor az üzenetet táviratlapra írva expresszlevélként kézbesítik.

A központok az esetleges visszaélések megakadályozása céljából ellenőrzik, hogy az üzenetet bemondó egyénnek tényleg az-e a távbeszélő hívó száma, amit a központnak bemondott s fokozott gondot fordítanak arra is, hogy az üzenet tényleg a kijelölt állomásnak mondassék be.

Az üzenetközvetítő a *helyi forgalomban* haladéktalanul bemondja az üzenetet a megjelölt állomásnak, illetőleg annak bemondását a kikötött két időpontban megkísérli. Az üzenetet bemondó előfizetőnek a bemondásra irányuló esetleges külön kívánságát mindig figyelembe veszik.

A *távolsági forgalomban* maga az üzenetközvetítő jegyezteti elő saját részére a távolsági összeköttetést s annak létesítése után közvetlenül az mondja be az üzenetet a jelentkező előfizetőnek.

Ha az előfizető nem jelentkezik, akkor a felhívott központ veszi át az üzenetet és az gondoskodik 1 órán belül a bemondásról, vagy expresszlevélként való kézbesítéséről.

Ha a helyiforgalomban az üzenetet nem lehet a címzett előfizetőnek távbeszélőn bemondani, erről az üzenetet bemondó előfizetőt 1 órán belül értesítik, hacsak nevezett erre az esetre nem kötötte ki az expresszlevélként való kézbesítést.

Az üzenetközvetítés díja a budapesti *helyi forgalomban* üzeneten-

ként és 20 szavanként 28 fillér, vidéki központok helyi forgalmában pedig 24 fillér. Ehhez járul még a hívási díj (t. i. a 100-on felüli előfizetős központoknál az üzenetközvetítő felhívását is számlálják), valamint üzenetenként 4 fillér hitelezési díj. Expresszkézbesítés kikötése esetén a mindenkori expresszdíj is jár.

A távolsági forgalomban bejelentett üzenetek lehetnek közönségesek, sürgősek, meghatározott időre szólók, igen sürgősek és azonnaliak. Ezeket időtartamukhoz és rangsorukhoz képest beszélgetésként díjazzák. Vasárnap és Szent István király napján 80 fillér pótdíjat is számítanak. A távolsági forgalomban váltott üzenetknél külön közvetítési díj nincs s ha expresszlevélként kell kézbesíteni, a kézbesítés a belső kézbesítő kerületben díjtalan, a külső kézbesítő kerületben való kézbesítésért azonban 1 P 60 fillér expresszdíj jár.

4. Ébresztő szolgálat.

A posta elvállalja, hogy olyan helyeken, ahol a távbeszélőnél folytonos (éjjel-nappali) szolgálatot tartanak, bármelyik előfizetőhöz, az általa előre meghatározott időben, felkeltés vagy figyelmeztetés céljából távbeszélő készülékén becsengetnek.

Ezt lehet kérni egyszeri esetre, vagy pedig huzamosabb ideig napról-napra, mindig a napnak ugyanarra az órájára és percére.

A ébresztő szolgálatot a magyar posta 1925. július 1-vel rendszeresítette egyelőre a budapesti hálózatban, majd 1927 április hó 19-én kiterjesztette a folytonos szolgálatot tartó vidéki központokra is.

A központtól az „ébresztő bejelentő”-t kell kérni s az előfizető ennek bemondja nevét, állomásának számát és azt, hogy mikor csengetsenek be hozzá.

Visszaélések elkerülése céljából a központok ellenőrzik, hogy tényleg arról az előfizetői állomásról adják-e a megbízást, amelyiknek hívószámát bemondják.

A központok a megbízást oly módon fogantatosítják, hogy a kitűzött időben szükség esetén hosszabb ideig tartó csengetéssel felhívják a bejelentő előfizetőt és figyelmeztetik a megbízásra. (Itt központ, megbízott, hogy 4 óra 20 perckor felcsengetsem.)

A központ a csengetéssel is eleget tesz megbízásának, az előfizető jelentkezésére szükség nincsen.

Az ébresztés díja a budapesti hálózatban 14 fillér, vidéken 12 fillér. Ezenfelül az üzenetközvetítővel kért összeköttetést is mint beszélgetést számolják, továbbá ébresztésként 4 fillér hitelezési díjat is szednek.

5. Allandó összeköttetések.

Vannak előfizetők, akik a távbeszélő szolgálatát a központok szolgálatának szünetelése idején nem nélkülözhetik. Különösen nagyobb vállalatok, gyárak, bányák stb., valamint a katonaság, rendőrség, tűzoltóság és mentők azok, akiknek érdekük, hogy távbeszélő

állomásaikról bármikor beszélhessenek, illetőleg, hogy azokon őket bármikor felhívhassák.

Ezt a célt az érdekeltek oly módon érhetik el, hogy saját kapcsoló központjuk szolgálatának szünetelése tartamára azokkal a távbeszélő állomásokkal, illetőleg központokkal, amelyekkel összeköttetésben akarnak állani, ú. n. *állandó összeköttetést kérnek*.

Az állandó összeköttetés azt jelenti, hogy valamelyik távbeszélő állomást a központ napi szolgálatának lejárta után s általában a központ szolgálatának szünetelése tartamára egy másik előfizetői állomással, vagy pedig egy hosszabb szolgálatot tartó központtal oly módon kapcsolnak össze, hogy az előfizetői állomásról a másik előfizetőt, illetőleg a másik központot *közvetlenül* lehessen felcsempélni.

Az állandó összeköttetést a városi állami közhasználatú távbeszélő hálózatok előfizetői részére már 1893-ban rendszeresítette a magyar posta, de csak a helyi hálózatban. Ha valamely két vagy több állomással rendelkező előfizető azt akarta, hogy állomásait a központ szolgálati idején túl is használhassa, azoknak egymással való állandó összeköttetését az illető központ főnökétől kellett kérnie.

Ily állandó összeköttetéssel járó költségeket (pl. a kettőnél több állomás összekötéséhez akkoriban szükséges ellenállás-kiegyenlítő vagy egyéb különleges szerkezetű kapcsoló-zsinórok, csengős szerkezet stb. árát) az érdekelt előfizetőknek kellett viselniük, egyébként azonban az összeköttetés díjmentes volt.

Különböző központokhoz kapcsolt előfizetők közt, az összekötő áramkörök igénybevételével létesítendő állandó összeköttetéseket, kivételes esetekben a kereskedelemügyi miniszter engedélyezte s annak feltételeit is ő állapította meg. 1910-től kezdődően ilyen távolsági állandó összeköttetéseket csakis a csendőrségi és rendőrségi állomások részére engedélyeztek.

Az állandó összeköttetéseknek a távolsági forgalomra való általános, tehát minden előfizetőre való kiterjesztése csak 1918-ban következett be.

Állandó összeköttetést ezidőszereint úgy a helyi, mint a távolsági forgalomban kérhetnek az előfizetők.

A *helyi forgalomban* azok az előfizetők, akiknek ugyanahhoz a központhoz kapcsolt egynél több távbeszélő állomásuk van, kérhetik, hogy a központ a kapcsoló szolgálat szünetelése alatt állomásukat állandó összeköttetésben tartsa. Ezért havi bért kell fizetni s a bérletet legalább egy hónapra kell kötni.

A *távolsági forgalomban* kétféle állandó összeköttetés kérhető, ú. m.:

a) A rövidebb szolgálatot tartó központ előfizetője és valamely hosszabb szolgálatot tartó központ között, feltéve, hogy közvetlen áramkör áll rendelkezésre.

b) Két különböző központhoz kapcsolt előfizető központjuk szolgálati idején túl terjedő időre állandó összeköttetést bérelhet abban az esetben is, ha a két központ egyforma szolgálatot tart. A feltétel az, hogy a két központ között közvetlen áramkörnek kell lennie.

Ilyen összeköttetéseknél a két előfizető közvetlenül csempeti fel egymást.

Az állandó összeköttetés díja a *helyi* forgalomban állomásonként és havonként annyszor 6 pengő, ahányszor az összeköttetést naponta létesíteni kell.

A *távolsági* forgalomban előfizetői állomásnak más helység központjával való állandó összeköttetéséért havonként annyszor 8 pengőt kell fizetni, ahányszor az összeköttetést naponként létesíteni kell, ezenfelül meg kell fizetni a folytatott beszélgetésekért esedékes díjszabásszerű díjakat is.

Két vagy több különböző központhoz kapcsolt előfizetői állomásnak állandó összeköttetéséért havonként díjovenként más-más összeget (30 pengőtől 84 pengőig) kell fizetni, azonkívül állomásonként ugyancsak havonként annyszor 8 pengőt, ahányszor az összeköttetést naponta létesíteni kell.

Az állandó összeköttetésre adott engedély ideiglenes és bármikor visszavonható.

6. Közvetlen távbeszélő összeköttetések és áramkörbérletek.

Abból a célból, hogy egyes előfizetők, akár a helyi, akár a távolsági forgalomban az állami távbeszélő központok kikerülésével egymást rendszeresen és közvetlenül felhívhassák beszélgetés céljából, *közvetlen távbeszélő összeköttetések és áramkörök* bérelhetők.

A közvetlen összeköttetések a *helyi hálózat* díjterületén különböző telkeken, illetőleg épületekben levő távbeszélő állomásokat, vagy ugyanegy telken levő, de más-más előfizető tulajdonát képező alközpontokat kötnek össze, mint helyi áramkörök.

Bérelt áramkörök alatt azokat a távolsági (interurbán) áramköröket értjük, amelyek két különböző helyihálózathoz tartozó távbeszélő állomásokat kötnek össze.

Ugy a közvetlen összeköttetések céljaira felhasznált helyi áramkörök, mint a bérelt áramkörök a posta által létesített és fenntartott, de az állami központok kapcsolószekrényeit kikerülő összeköttetések (áramkörök).

A nemzetközi forgalomban ezidőszerint csak a Budapest és Bécs közötti viszonylatban bérelhetők áramkörök.

Ugy a közvetlen összeköttetések, mint a bérelt áramköröket a bérlők kizárólag csak saját ügyeik lebonyolítására használhatják. A bérelt áramköröket egyébként ellenőrzés céljából valamelyik távbeszélő központba bekapcsolják.

A vonatkozó díjszabás bonyolult voltára való tekintettel, mint hogy az úgy a budapesti, mint a vidéki hálózatban s a különböző díjövekben is más és más, annak ismertetését mellőzöm.

7. Tudakozódás távbeszélő előfizetők száma vagy neve után.

Gyakran előfordul, hogy az előfizető valamelyik ismerősenek, üzletfelének vagy más egyénnek tudja a nevét és pontos címét, de nem tudja bizonyosan, hogy van-e távbeszélője, mert vagy nem találja a

távbeszélő névsorban, vagy pedig egy másik városban lakik az illető s az a névsor nem áll rendelkezésére. Az is megesik, hogy tudjuk valakinek a távbeszélő számát, de nem tudjuk sem a nevét, sem a lakcímét.

Ilyen esetekben az előfizetők központjuk útján ezekre a kérdésekre felvilágosítást kérhetnek.

Ezt a tudakozódást, mint külön szolgálatot 1928. január 1-vel rendszeresítette a magyar posta.

A helyi forgalomban a tudakozódás díjmentes, a távolsági forgalomban azonban az illető viszonylatban az erősforgalmú órákban váltott közönséges 3 perces beszélgetés díjának egyharmad része, de legalább 60 fillér. Vasárnap és Szent István király napján még 40 fillér pótdíj is jár. Ha a kapcsolási szám után való tudakozódás beszélgetési bejelentéssel kapcsolatos, akkor ez díjmentes.

A tudakozódást úgy kell bejelenteni, hogy az előfizető felhívja a központ „Tudakozó” munkahelyét és a „Tudakozódás” szó, valamint saját hívószámának bemondása mellett kérését előadja pl. „Tudakozódás: Budapest Aut. 552—39 kérde, hogy Kiss Péter Debrecen, Kosuth-utca 26. távbeszélő előfizető-e?” vagy „Tudakozódás: Budapest József 433—33 kérde, hogy a miskolci 756. sz. állomásnak ki az előfizetője és mi a címe?”

8. Táviratok feladása és kézbesítése távbeszélő útján.

A táviratoknak távbeszélőn való feladását és kézbesítését egyrészt a feladás megkönnyítése és egyszerűsítése, másrészt a kézbesítés gyorsítása érdekében rendszeresítették.

A ma már általánosan ismert táviratközvetítő szolgálatot nálunk először Budapesten honosították meg 1883-ban, amikor a budapesti városi távbeszélő hálózatot ebből a célból összekötötték az akkori m. kir. központi távíróállomással. Ezt a szolgálatot azután fokozatosan kiterjesztették a vidéki városi, majd később a törvényhatósági hálózatokra is. A közvetítési díj akkoriban Budapesten táviratonként 10 krajcár, vidéken pedig 5 krajcár volt.

Az előfizetőnek az ilyen táviratok számára kiadott szelvényes űrlapokat előre meg kellett vásárolni és a távbeszélő hivatal rendelkezésére kellett bocsátani. Az űrlapok ára darabonként 5 krajcár volt (ma négy fillér).

Ha a városi hálózatban táviratközvetítésre is felhatalmazott nyilvános távbeszélőállomás volt, ezekről bárki (tehát nem előfizető is) adhatott fel táviratot. Ilyenkor az űrlap árán, a távírási díjon és a 10, illetőleg 5 krajcár közvetítési díjon felül a nyilvános állomás használatáért még külön 10 krajcárt kellett fizetni. Ez az utóbbi összeg a nyilvános állomás bérlőjét illette meg.

Az érkezett táviratoknak távbeszélőn való bemondásáért magánkézben levő hálózatokban 10 krajcárt, az állami hálózatokhoz csatlakozó előfizetők pedig 5 krajcárt fizettek.

1897. június hó 1-ével a közhasználatú városi távbeszélő hálózatok használatát s ezzel kapcsolatban a táviratközvetítő szolgálatot

is újból szabályozták. Eszerint az előfizetőnek táviratközvetítés igénybevételeire irányuló szándékát az illetékes posta- és távirda igazgatóságnak írásos nyilatkozatban kellett bejelenteni, amelyben meg kellett jelölnie, hogy a közvetítést csak a feladásra, vagy a kézbesítésre is kéri, továbbá, hogy minden érkezett táviratának távbeszélőn való bemondását kívánja-e, vagy pedig csak azokét, amelyeknek címében a „telefon” szó van. Az engedély megadását később a postahivatalokra ruházták.

Az engedélyeseknek a távirási díjak biztosítására egy havi táviratforgalmuknak megfelelő, nem kamatozó készpénzbiztosítékot (óvadékot) kellett letenni, melynek legkisebb összege 50 korona volt. Ez a kötelezettség 1927. március hó 18-ával megszűnt.

A táviratoknak távbeszélőn való feladásánál bizonyos korlátozások voltak, amelyek közül egyesek a mai napig is fennállanak.

A távbeszélőn feladott *belföldre* szóló táviratok csak magyar nyelvűek lehettek, azonban Fiumében lehetett olasz, Horvátország területén pedig horvát nyelvű is.

A külföldre szóló ilyen táviratok másnyelvűek is lehettek, de legfeljebb csak 50 szóból állhattak és ezeket a feladó veszélyére vetették fel. A táviratok szerkesztési nyelvére vonatkozó eme korlátozás 1929-ben szűnt meg.

1929. óta a távbeszélő előfizetői minden előzetes engedély nélkül távbeszélőn adják fel távirataikat Budapesten a központi táviró hivatalnál, vidéken pedig annál a postahivatalnál (ügynökségnél), ahová távbeszélő állomásuk be van kapcsolva.

Az előfizető a rendes távirási díjakon felül megfizeti a szelvényes távirási úrlap árát (4 fillér), 12 fillér közvetítési díjat s mivel a díjakat utólag egyenlíti ki, 4 fillér hitelezési díjat is.

A közérdekű és magánhasználatú távbeszélő berendezések engedélyesei, ha áramkörük táviróval vagy távbeszélővel egyesített postahivatallal (ügynökséggel) vagy állami és magántáviratok kezelésére felhatalmazott vasúti táviró hivatallal van összekötve, berendezésüket táviratok feladására és átvételére is felhasználhatják, ha engedélyokmányuk erre őket feljogosítja.

Nyilvános táblás állomásokról szintén fel lehet adni táviratokat, de ezért a nyilvános állomás használata fejében még külön 20 fillért kell fizetni.

Nem lehet feladni távbeszélőn állami és hírlaptáviratokat, továbbá utalványtáviratokat és távirati csekket.

Az előfizetők, valamint a közérdekű és magánhasználatú távbeszélő berendezések engedélyesei kérhetik az érdekelt hivataloktól, hogy érkezett távirataikat részükre távbeszélőn mondják be. Ezért 12 fillér közvetítési díjat fizetnek. A távbeszélőn bemondot táviratot utólag közönséges levélként megkapják.

Külterületen vagy külső kézbesítő kerületben lakó egvének akkor is távbeszélőn kapják meg távirataikat, ha ezt nem kérték. Ebben az esetben a bemondásért a feladó által esetleg fizetett küldőncdíjat számítják be, ha a küldőncdíjat a feladó nem fizette, 12 fillér közvetítési díjat számítanak fel. Ha a külterületen vagy külső kézbesítő kerü-

letben lakó előfizető 30 percen belül nem jelentkezik hívásra, a táviratokat rendes úton kézbesítik.

Ha a távirat címében távbeszélő számok vannak, a táviratot a rendeltetési hivatal távbeszélőn mondja be a címzettnek s ha ennek nincs engedélye távbeszélőn való közvetítésre, a hivatal egyúttal közli vele, hogy a távirat bemondásáért járó közvetítési díjat a táviratnak levélként való utólagos kézbesítése alkalmával szedi be.

A hitelezett díjakat — a hitelezési díjakkal együtt az előfizetők a következő hó 8-áig tartoznak kiegyenlíteni.

A táviratoknak távbeszélőn való feladása alkalmával — visszaélések elkerülése céljából — a hivatalok mindig meggyőződnek arról, hogy tényleg az az előfizető mondja-e be a táviratot, aki hívószámát a központtal közölte. Erre a célra Budapesten különleges műszaki berendezést létesítettek, vidéken pedig visszahívással győződnek meg arról, hogy valamelyik előfizető nevével nem történt-e visszaélés.

